

XII. L E V É L.

*Költ Komdromban, Sz. András Havának
II. Napján.*

*A' Kereszttségnek Orvosi szemekkel való
meg-vizsgálásának folytatása.*

A⁹ III-dik Kérdés ez: Vallyon az Anyaszentegyháznak minden végezése nélkül, nem vehetnék é bé télen a' Papok a' lágy meleg vízzel való keresztelést, a' hideg vízzel való keresztelés helyett? —

F. E' tsak az, a' mi az első Kérdésben is meg-van, és így nem szükfég reá felelnünk, tsak azt sajnálljuk, hogy olyan tudatlanoknak vagy ostobáknak gondolja az Orvos Úr a' Papokat, mind Plébánusokat, mind Protestáns Prédikátorokat, hogy még ezt észszel eddig fel nem érték vólna, hogy télen lágy meleg vízzel kereszteljenek, és azt is, hogy az Anyaszentegyház' végezésével tellyeséggel nem ellenkezik az, ha lágy meleg is a' víz, tsak hogy víz legyen. — —

Hogy eddig még más Doktorok ilyen Orvosi szemekkel a' Kereszttséget meg nem vizsgálták, e' tsak onnan esett, hogy meg-

M

elé-

elégedtek azzal, hogy jó tanácsokat adjanak azoknak, a' kik azok nélkül szükölködtek; — vagy pedig inkább onnan, hogy fel-tették azt mind a' Catholicus, mind a' Protestáns Papokról, hogy van annyi eszék, hogy télen lágy meleg-vízzel kereftelnek, 's arra is vigyáznak, hogy az a' tsetsemőnek kárára ne legyen. —

A' munkát ezen szókkal rekeszti-bé az érdemes Író: „ Ilő is volna már valaha, „ hogy a' Vallásba bét-súfzott helytelen szokásokat el-hagyván, hinnénk azt a' mi „ igaz, és tselekednénk azt a' mi jó. „ — De meg-engedjen Doktor T. M. Úr, ha azt mondjuk, hogy a' Templomban való kereftelés nem azok között a' helytelen szokások között való, mellyeket el kellene hagynunk, 's a' t. —

Mi noha Doktorok nem vagyunk: de némelly híres Orvosoknak, rész szerint hallgatófok, rész szerint olvasófok után ezeket javasljuk érdemes Olvasóinknak.

1. Minthogy a' kis gyermekeknek, bár akármelly meleg világból jöttek is, tsak ugyan mint más állatoknak, úgy e' mi világhoz kell itt szokni: azért is böltsen tselekezzik a' Szülék, a' kik látsanként, 's mint egy észre vehetetlen módon szoktatják e' mi leve ö-egünkhöz kisdedeiket; mert mennél keőbben kezdik ezt velek, annál vezedelmelebb lehet. — Azért is

2. Mi-

2. Mikor a' kisded születik, az nap és másod napon füröszféléklagy meleg vízben, azután langyosban, 's lassanként hidegebben, 's végre tiszta hidegben. — Mossák-meg spongyiával először ortzájokat, azután fejek tetejét, (a' fejek lágyát ne bántsák) nyakokat, 's egész testeket. Kétfzer háromszor fognak a' kitsinyek benne sírni, de azután úgy néki szoknak, mint a' kis kátsák. — Ez a' hideg vízzel való mosás szemlátomást fogja erősíteni őket, 's állandó egészséget kélfít nekik nagy korokra. —

3. Ha jó meleg a' szoba, nappal fennivel se takarják-bé a' kisdednek fejét, 's ejtízaka is igen vékony fő-kötővel.

4. Mikor erősödni kezd, a' meleg szobából először hidegebb szobába, onnan pedig ha tiszta idő van, és a' nap fűt, bár hideg légyen is, jól felöltöztetve gyakran ki kell vinni a' külfő levegőre. —

Ezekhez többeket tóldhat az, a' ki a' Mátyús, Tífsót, Veszprémi, 's más híres Doktorok' munkáikat szorgalmatosan olvasgatja. —

Leány-nevelő-Ház Pósonyban.

Nem régiben, a' mint egy barátunk jelenti, egy Ausztriai Német Grófné, e' Házba advan két Gróf Kis-Afzszonyait, mikor

a' Nevelő-Dámák kérdezték tőle, mitsoda nyelvekre kívánja azokat taníttatni, azt felelte: „ Az én Leányim már jól tudnak Németül, és Frantziául, az Anglus és Olasz nyelv nélkül el-lehetnek; hanem azt akarom, hogy Magyarul tökéletesen tanuljanak-meg. „ Miért kívánja Nagylagod, hogy Magyarul tanuljanak, így szólottak a' Dámák, holott már ma a' Magyar Grófok is azzal keveset gondolnak? Azért kívánom, felelte a' Grófne, mert ha Isten éltet, utazni fogok velek Magyar és Erdély Országban, 's azt akarom, hogy akkor minden rendű emberekkel tudjanak beszélni. — Ezen kívül inkább reménylhetem, hogy az én leányomat valamelly Magyar Gróf veszi-el, mint Anglus és Olasz: akkor pedig sokkal kedvesebbek lesznek, mind Jobbágyaik, mind az egész Nemzet előtt, ha a' nyelvét tudják. — És valósággal az-óltá Magyar Ifjak által a' Magyar nyelvre taníttatnak. —

Méltán meg-szégyenítheti ez a' példa az olyan Magyar Magnásokat, a' kik nyelveket 's Hazájokat annyira meg-útálták, hogy már erre a' nyelvre nem is kívánják gyermekeiket meg-taníttatni; holott ha idegen Nemzetből valók vólnának is, de ha Magyar Országban bírnak, tsak azért is megkellene Magyarul tanulniok, hogy az által Jobbágyaiktól magokat annál jobban szeret-

tet-

tetnék, és nékik az ő panaszokra igazságot tudnanak szolgáltatni. —

LANTOS VERSEK,

mellyeket

A Hadi-Történetek által a' Hazáról nagy Erdemet nyert Görög Demeter Úrnak Neve Napjára áldoz a' Pozsoni Nevendékség.

Saffó' rende s zerint.

Óh Hazánk örvendj! — El-oloznak immár Fellegid; búfult Egeid derülnek; Hajnaid, látod, közelítnek; enyhül Mostoha sorfod!

Fénylenek széllyel ragyogó tünéssel Tsillagid, mellyek jelek a' jövőndő Régen óhajtott aranyos Napodnak —

Óh Haza örvendj!

Ám tekintsél bár kebeledbe szélte, Már nem olly téged tapodó Szülöttid'. Sem pedig fáfult henye magzatidra

Fogsz ma találni,

Kik Vitézséggel kerestett feles, fok Szép ditsőféged', 's anya nyelvéd' ékét Hervadásnak, főt fanyarú teleknek

Dülni erefszék!

Általok főt még lehetel reményben, Hogy Magyar nyelvünk valahára szépül; 'S a' borostyán-ag' arató Vitezink

Élnek örökre!

Nézd tsak el melly szent' igyekezve fogják
Pártodat! Nézd melly törekedve nyújtnak
Fel-segítő kéz karokat, tsak éledj
Öket ölelni!

Nintsenek bár olly akadály' 's tövisek,
Sem köves szirtok, nagy erős rakások,
Mellyeket példás Haza' hív szerelmek
El ne vezessen.

Meg nem írtóztván valamelly Vitorlas
Gálya-ként, a' melly fok ezer Habok közt
Egy lebes vágást közelít azon vartt
Partja ölebe.

Im fel-áldozzák Fiaid Teneked
Életek', Holtok', 's az egész Segédjek';
Mint azon hajdan ragyogó, hatalmas
Spárta' Vitézi,
Kik ditső szívvvel veszedelmek' értvén,
Néked áldozták özönözve Verek',
'S hamvokon már rég' az örök ditsőség'
Temploma épült.

*A nehézségek scha győzödelmet
Venni nem szoktak, tsak az egy erőtlen
'S gyenge szíven; mert az erős előtt színt'
Futva ojszolnak.*

Illyen egy példás deli hív fjadnak
Zöld borostyánból koszorút kötöz ma
A' ditsőség, és Helikon' Lakóji
Füstöt eresztnek! —

Illy Hazájokról nemesült Fijaknak
Bóldog éltet, hogy fok ezer nyarakra,
'S

'S vizfsza-költ féniksz idejére nyújtsák ;
Isteni Gond az !

A' ki élteben, valamint azon Nap
Mindenütt széllyel ragyog és világít,
Bóidogít mindent; az egész hazáját
Fényre vezérli :

Annak a' bük-fák' fiatal karejjan
Szép nevét, 's hírét magok ök ki-metszik
A' ízelíd múzsák, 's velek azt az égig
Nöni segítik !

'S végre a' kívánt gyönyörű mezőkön,
A' hol a' vígfág, az örök Tavalízal,
És azon példás szertetet virágozik,
Vérszi lakását ;

A' kegyes szellők temető követ is
Egyre tsókolják; 's ditsőíti hamvát
A' kesergő Hóld' szomorú világa
Hóltá után is — —

*A' Hazáról nyert jeles Érdemekkel
Díszes embernek, helye tsillagok közt
Vólna bár úgy, hogy soha el né vejjne
Fénye Szemünktől!!*

Pozsoni Szemináriumból.

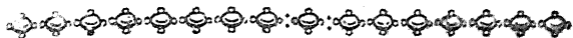
Atyai Hivatal.

Ama' minden ki-vétel nélkül Nagy, és halhatatlan emlékezetű IV-dik Henrik, nem tsak gyermekeinek nevelésekben maga foglaltoskodott, sőt nem szégyenlett gyermeke-

inek mulatságos játékjokban is részefülni. Egyfzer éppen mikor lovagolt volna gyermekeivel, rajta érte a' Spanyol Követ. A' Király egy kevéfsé el-fordulván gyermekeitől, csak azt kérdezte a' Követtől: Uram! talán Kegyelmed is Atya? Úgy nagyon Felféged! felel a' Követ, nagyon szerencsém. És ezzel ismét el-kezdette gyermekeivel a' Lovaglást folytatni.

Melley érzékeny szemlélés nem vólt ez, egy értelmes Embernek, és természet' szerető Férfiúnak, ezen rettenetes Bainokot, és valófágos nagy Királyt ezen szempillantásban szemlélni! ki nem látfszatot magának azzal Méltófágát meg-alázni, midön a' Királyi Méltófágnak hüszkeféget a' természeti atyai szeretettel öszve férkeztette! ! — — — Ezen példa elégféges lenne azon szüléknek meg-szégyenítésekre, kik nem hogy magok nevelnék-fel gyermekeiket, hanem vagy némelley bizonytalan erköltsü nevelökre bízzák magzatjok' nevelését, az az, azoknak az egész jövendöhéli szerentséjeket, vagy leg-kisfőbb alkalmatlanfágot tölök el nem szenvedvén, a' durva tselédek közzé ki-rekefsztik, kiktől minden feslett erköltsöt magokhoz szívnak, küñömbféle rettegetésekkel, a' lelkek, bofsorkányok, 's a' t. által, még gyengeségeekben el-szedíttetnek, mellyektől okosfúlván is nagy erővel szabadúlnak-meg.

Ugyan

Ugyan az.

Azon nagy *Alfrédus* alattaihoz, valamint ama' IV-dik Henrik, és a' Lotharingiai Leopold Hertzeg le-botsátkozván, midőn Országában (Britanniában) útna, némelly *Albanak* Nemeshez tért, ki az előtt a' Dánufok' ki-verettetésekben igen különös ditsőséget nyert. Vatsoran lévén a' Király, midőn *Albanak* három Leányival szolgáltatna, az egyik, *Ethelvitha*, tünder szépségével annyira meg-hatotta a' Királyt, hogy azután szemei elől se beszédjéből el nem vehethetné, noha *Albanak* a' Dánusi hadra akarná a' Királyt leptetni. Minekutánna nyilvánfágos hajlandóságát tapasztalná Leányához, ezen nagy lelkű tselekedetre vetemedett: reggel korán azon szobába, mellyben a' Király nyúgodott, kér bébetsáttatni: ezt meg-nyervén, egyik kezében a' mezítelen kardot tartván, másfal ismét három leányit gyászba öltöztetve vezeté; midőn a' Király erre el-jajdúlna: mit látok? Egy férjfiút, felele *Albanak*, a' kinél a' betsület drágább mindennél. Felsőged Király, én alatta való vagyok, de nem rabja. Nemeslégem' esméri, esmérje szívémét is. — Nem tudom, ha meg-tsalattam é, tapasztaltam Felsőged' hajlandóságát, ha a' Leányom'

nyom' meg-szégyenítésére szolgál, im ez a kard gyalázatokat meg fogja előzni, melyet azontúl ezen szerentsétlenek' szíveken által verek, 's magamon. Ha pedig tiszta szerelemmel gyuladoz, és érdemesnek tart, hogy Házaságával engem' fel-magasztaljon, válalzfzon magának. — — *Alfrédus* egy ideig meg-némúlván: *Albanak*, vegre így mond, rá-emlékeztetted *Alfrédust* kötelességére. — — Jól nevelt Leányidből válalztok magamnak Jegyest. — *Albanak* fedhetetlen erköltse meg-érdemli ezt a' jutalmat, és betsületemnek tartom, hogy ily érdemes férjfiat nyerek Iparmak.

Arnaud.

Pozsoni Szemináriumból.

A' Találós Mese vólt Üstökös tsil-
lag; a' Rejtett Szó. Üveg, melyből ki-
lik egy nyújtással, ég, vég, süveg.

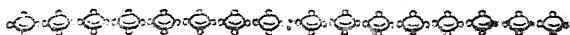
Találós Mese.

Két Atya, két Fiú, mentenek nyúlászni,
De többet háromnál nem tudtak vadászni;
Még is mindeniknek ebből egy egy jutott.
Ha tudíz a' fejtéshez, mond-meg ez mi-
képp' vólt.

H. F. A. P. P.

Rej-

Rejtett Szó.

A' tor, bár, meg az ég el vagynak rejtve
nevemben,

A' katonák bennem jdtor, jör, borra ta-
lálnak;

'S a' ki ferénységgel nem for'g, 's nem har-
tzol okolsan,

Én bennem könnyen bot' vagy tal'fágra
akadhat.

Bány szavat említék, nevem áll szint an-
nyi betűkből;

Én vagyok a' fegyver vielőkknek díze; ta-
laj-ki.

Pozsoni Szemináriumból.

Román, 's mi jobb a' Románnál.

Mikor a' híres *Richardson*, *Paméla*t és *Grandison*t ki nyomtattatta, még a' Pa-
pi-*l*zekből is javasolták az Ánglus Papok a-
zoknak olvalátokat, kivált az Alizonyi-
nemnek, — Nem fog tehát minket is meg-
ítelni senki, ha ezeknek le-tordítatókat 's
mennel hamarább lehető ki-bolsáttatókat
kívánjuk. — Ha valaki az Ánglus nyelvet
nem érti, bátran által teheti a' Frantzia for-
dítás után, mert a' Frantzia Fordítás több-
nyire olly sűrű szita, melly a' korpát, ha
mi

mi volna is az eredeti munkában, által nem erefzti. —

Meg-érdemlené, hogy nyelvünkre által tétetnék a' *Count Fathom* is, két kis kötetben, 's máfok ilyenek, mellyek a' jó erköltsökkel nem ellenkeznek. — — — Mivel pedig fokban a' mi Magyar Dámáink közül inkább szeretik a' valótágot, mint a' Románokat, bár akármelley szépek légyenek is azok; az ilyenek, lőt mindnyájunk előtt kedvelséget nyerne az az érdemes Hazafi, a' ki Abbas *Millót'* régi és új *Históriáját* nyelvünkre által tenné azzal a' szépen folyó Magyarfággal, mellyel fordítottatott *Cassandra*, 's a' *Szív' sebheto Románok* a' többek között. —

A' ki valamellyiket el-kezdi, ne sajnálja tudtunkra adni, hogy többen azon egy munkán ne fáradjanak.

A' búza válhatik é rozsdá?

A' Szánto-vetők azt mondják, hogy a' rozfsz földben a' tiszta búza el-változik: de azt nehéz el-hinni. — Hogy eshetik tehát az, hogy tiszta búzát vetnek, 's még is rozfst aratnak? Vagy úgy:

1. Hogy jóllehet-észre nem vették, de akkor is vólt a' búza közt rozsz, mikor el-vetették. Vagy

2. Ha

2. Ha szemem szedett vólt a' tiszta búza, és egy szem rozs sem vólt benne: úgy de már az előtt való esztendőekben rozsos búza teremvén abban a' földben, míg a' tiszta búza meg-értt, addig a' rozs el-pergett, 's a' tiszta búzával együtt ki-kél.

3. A' homokos földet igen szereti a' rozs, a' tiszta búza pedig nem, 's ott kevés rozs is könnyen el-nyomhatja.

4. A' tömött fekete földet nem szereti a' rozs, 's ha ott aratás előtt, vagy aratás-kor ki-pereg is, de a' tiszta búzától könnyen el-nyomatik. Ez az a' mit a' szántóvetők így adnak-elő, hogy a' jó földben a' búza el nem változik, de a' homokos földben fokára rozssá válik. Nem a' búza válik-el, hanem a' minden esztendőben szaporodó rozs, úgy erőt veszzen, hogy a' búzát egészen el-nyomja.

Belgrád meg-vételére származott örvedetes képzelődése Boër Sándornak, Kolosvártt.

Reményfég' ofzlopin épült váram táján,
 Vándorolván gondok' kietlen pufztáján,
 'S a' bizonytalanfág' széles Tengerében,
 A' midön úfzkálna szívem félelmében;
 Két Genius leve Tárgyja személyemnek,
 Mind változtatóji képzelődésemnek:
 Egyyik

Eggyik látom jajgat , könyv mofsa ortzáját ,
 A' leg-méllyebb gyászszal fedezi ruháját ;
 Szerentse ! Szerentse ! így kiált , már látom
 Bal rendelés léfzen örökös Barátom .
 Szerentsétlen fél Hold ! el-veszett szépséged ,
 Bús homály borítja vídám ékefséged'
 Szép tellyes szarvaid , mellyeknek örültek
 Szemeink , már szinte fogytig ki-ürültek ,
 Úgy el-gyengült , hajdan nagy hatalmafságod ,
 Hogy egy Sas semmivé téfzi méltófságod .
 Olly kemény e' kettős Sas körme' ereje ,
 Hogy hajlik előtte a' fél Hóldnak feje .
 Ah ! hajdan a' kiknek rettegték hatalmát
 Mindenek , már egy Sas rontja Birodalmát .
 Kik régen Várnánál mindent a' ként ráztunk ,
 Hogy örökös pártos romlást magyaráztunk :
 Már most vagy alaton rabokká kell lennünk ,
 Vagy vitezi módon a' Halálra mennünk .
 Jaj nekünk ! Jaj nekünk ! jelen van romlásunk ,
 Bizonyos lehet már végfő pufztulásunk ;
 El-megyek keresni magamnak egy ollyan
 Helyt , hol tsendefségben szemem árja fol-
 lyan ,
 Sírafsam romlását fél Hóldunk szarvának ,
 'S nagylágát a' kettős Sas bóldogfágának !
 Ezt mondvan a' gyászos Genius , meg-szünek
 Panafza , 's tsak hamar látám hogy el-
 tűnék :
 Midön a' máfik is , ki addig hallgatott
 Meg-nyita egy illyen óhajtott ízózatot :

Oh Belgrád! már egyfzer Te is meg-hódoltál,
 Bár melly bújálkodó nagy göggel is vóltál;
 Ideje vólt immár olly szerentsét lelni ;

Hogy mi is tudhásunk borostyánt viselni:
 Eddig ditsőféges Hantjan Bellónának,
 Egy pogány pompázott fényjével Hóld-
 jának:

Nagy része a' földnek imádva tisztelte
 Páltzáját, 's akármelly tetzfésit ölelte:
 De már ah szerentse! le-romlott szarvának
 Halmán, fénylik dísze József Trónusának.
 Nem elég Otzakov, Kottzim, Jafsy, 's mások
 Szerentsésen meg-nyert keresztyén vívások,
 Hanem ímé a' nagy Belgrádot is nekünk
 Enge dvén, nagyzolja így Királyi székünk,
 Emeli hatalmát József páltzájának

Póltzozza remekjit vitéz taborának.
 Tsendefséget szerez nyomorúlt népének,
 Melly szerentséjéből nyilván foly fejének.
 Ah szerentse! nints mód szállni örömömbé,
 Mellyet költöztettél el-lankadt szívembe;
 Külön helyre mégvek áldáni jófagod',
 Méltán meg-hálálni nagy irgalmasságod'.
 Ezt mondván, hírtelen el-fordúla tőlem,
 'S azonnal el-méne sebessen előlem:
 Ezt hallván el-hagvám bús sétálásomat,
 'S örömnék formálám gondolkodásomat;
 Meg-állottam azon, hogy nints állandólag,
 Minden a' világon tsak változandólag.

Sze-

Szerentsénk akármelly febedséggel forog,
 Végre meg-tsendesül, tsak alig tántorog.
 'S nints olly öröm, mellyet bánat is ne érne,
 Sem méltófág, mellyhez kínzó bú ne férne.

Különös erősség, és azzal érdemlett nyereség.

Andorás, a' most is virágzó Andrási Gróf Fámiliájának törfökje, olly igen különös erősségű ember vólt, hogy midőn Sz. István Király meg-koronáztatott, egy vas-pántzélba öltöztetett vitéznek a' fejét eggyik karjával eggyütt, egy vágással úgy le-vágta, hogy az ő testének egy része egy felé, máfika más felé hullott. — Andorás' ezen tseledetének emlékezetére, az Andrási Fámilia most is egy vas-pántzélba fel fegyverkezett vitézt hordoz Fámiliája' Tzímjén, a' ki körül két orofzlán első lábaival egy koronát tart.

